

HET LIED DER ZEE.

De zee zingt zacht haar avondlied,
De zonne zendt haar stervensgroet
en tint de zee met gouden gloed,
die ze over 't golvend water giet.

Als langzaam 't schemerlicht vervliet
en somber duister nader spoedt,
verstomt toch aan der duinen voet
de droeve zang der zee nog niet:

een nimmereindend lied van smart,
dat vraagt en nergens antwoord krijgt,
dat ruischend klaagt en bruisend dreigt.

Zoo weent het felbewogen hart,
dat twijf'ensmoê naar ruste hijgt,
die 't slechts aan Jezus borst verkrijgt.

H. W. AALDERS.

AAN ZEE EN DUIN.

Fel brandt de zon op dorre duinentoppen;
het blanke zand blinkt in het helle licht
en van het duin een machtig vergezicht
van blauwe zee met witte golvenkoppen.

In 't wijde West drijven wat wolkenveeren;
een visscherschuit op 't rustloos wieg'lend nat,
den steven door het vlokkelig schuim bespat
en meeuwen, die langs 't golvend water scheren,

en over duin en dal en over strand en baren
koepelt de wijde, diep-azuren lucht;
een koele zetewind, als der golven zucht,
komt lavend over 't heete duinzand varen.

Hier rust ik uit van 't immer jagend leven
en toeft mijn ziel in mijmerend gedroom
en haakt naar 't levenslicht. O, Jezus koom'
Uw Heil'ge Geest mij zielsverkwikking geven!

H. W. AALDERS.

Karel IX en de Bartholomeüsnacht.

Parijs ging blijde, feestelijke dagen tegemoet. Er wachtte een koninklijke bruiloft. De Protestantsche koning Hendrik van Navarre zou huwen met de zuster van koning Karel IX.

Het was nu vrede met de Hugenoten; zij mochten zich weer in 's konings gunst verheugen. En elken schroom ter zijde stellend, verschenen hun leiders in de hoofdstad.

Admiraal de Coligny bevond zich onder de gasten. Hij had andere dagen gekend; hij had tot de vogelvrij verklaarden behoord.

Doch dat was voorbij; de koning had hem met een opmerkelijke hartelijkheid ontvangen, en verklaard, dat dit uur tot de gelukkigste zijns levens behoorde.

Coligny koesterde er groote verwachtingen van. De geloofsgenooten in de Nederlanden streden met onovertroffen heldenmoed tegen de Spaansche overmacht, en deze opstond kon Frankrijk slechts winst brengen.

De Fransche staat behoefde niet eens hulp te verleen. De Hugenoten zouden daarvoor zorgen, zooals zij trouwens aan Willem van Oranje hadden beloofd, en Karel IX had niets te doen dan den wissel te innen, die op kosten van Spanje werd afgegeven.

Zoo zagen de Nederlandsche Calvinisten en de Fransche Hugenoten dan met blijde hoop de toekomst tegemoet. Parijs zou Madrid schaakmat houden, en koning Karel zou zijn staat een onberekenbaren dienst bewijzen, door den Nederlandschen opstond te begunstigen.

Toch teekende het gelaat van Parijs voor sommige Hugenoten de laatste dagen iets verontrustends. Er kwamen benden partijgangers binnen de stad, aanhangers der streng Roomsche partij der Guisen — wat hadden zij in Parijs te maken? De Hugenoten waarschuwd hun leiders. Men kon nooit weten, welk verraad er achter de feesten der bruiloft schuilde.

Doch de leiders waren gerust, en admiraal de Coligny was de meest geruste van allen.

Hij bouwde op het woord des konings. En als staatsman was hij er van overtuigd, dat het politieke belang den koning naar de zijde der Hugenoten drong.

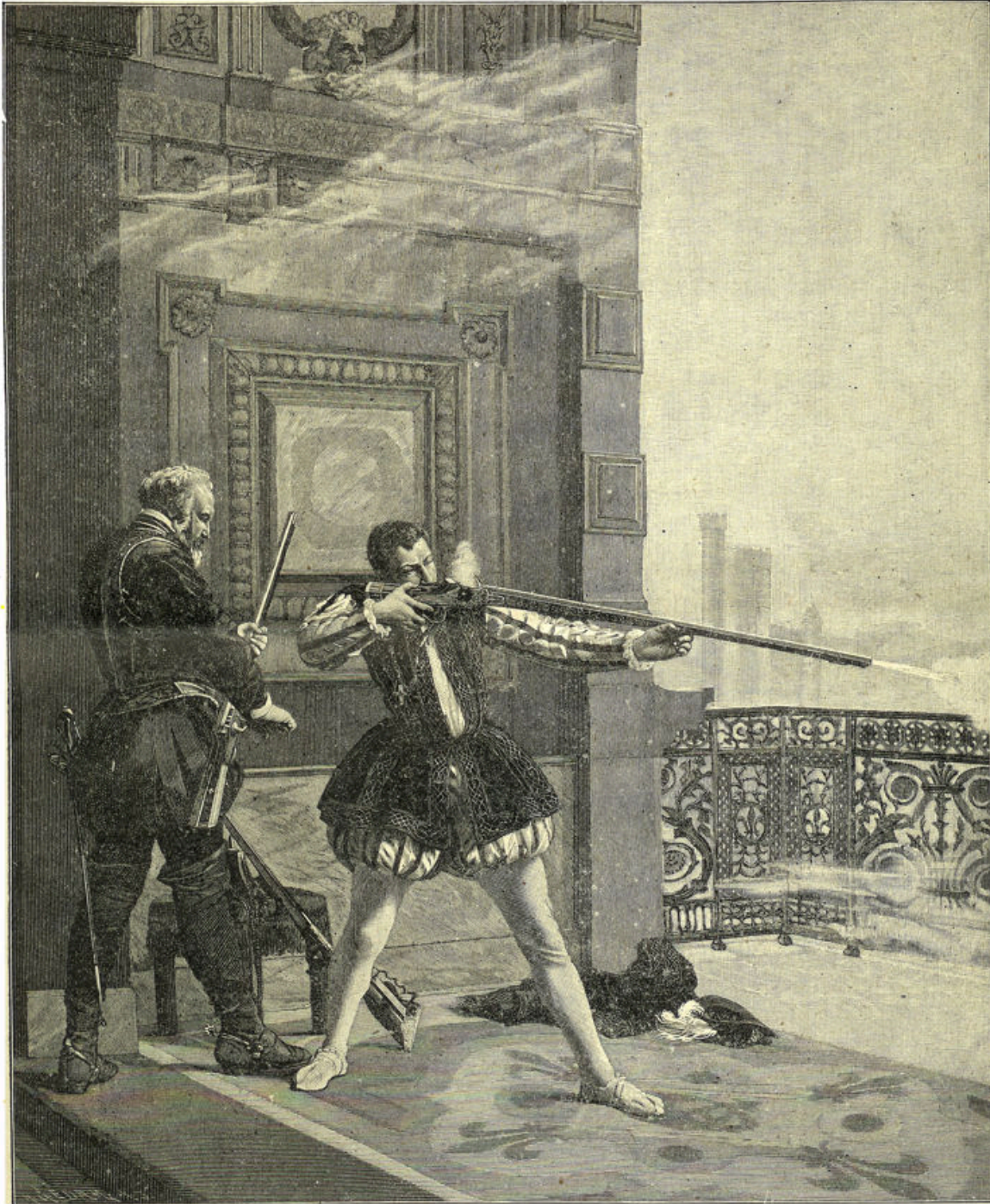
Zoo waren de leiders dan argeloos. Zij vermeiden zich in zoete droomen van een Fransch bondgenootschap tegen Spanje; doch er zou een vreeselijk ontwaken volgen.

Terwijl de Hugenoten nog waren als de gerusten in Sion, was tot den grooten, afschuwelijken moord reeds besloten. Het plan had de Koningin-Moeder Catharina de Medici reeds lang voor oogen gezweefd; zij wist er haar zoon, Karel IX, toe over te halen, en deze laaghartige huichelaar vond het moordplan der moderne Isebel goed, mits er geen Hugenoot overschoot, die 't hem kon verwijten.

De misleiding werd tot het uiterste oogenblik met een demonische sluwheid voortgezet. Op den Zaterdagavond, die aan den nacht des bloeds vooraf ging, vertoonden de vertrekkers van het Louvre-paleis nog hetzelfde aanzien als de avonden te voren. De koning en de koningin-moeder waren aanwezig. Met een beminnelijken glimlach ontving de koning de huldgingen der Protestantsche edellieden, en hij prees hen als zijn trouwe paladijnen, op wie hij in de ure des gevaars zou kunnen rekenen.

Een paar uren later gilden de noodklokken van Parijs, en werd de jacht op de Hugenoten geopend. De straten werden door kettingen afgesloten, opdat het edele wild niet kon ontsnappen; admiraal de Coligny viel als een der eerste slachtoffers, en koning Karel IX schoot van het balkon van het Louvre zijn onderdanen neer, die op zijn woord hadden vertrouwd.

De hel was losgebroken. Het was de ure van Satan. De morgen schemerde, maar hij bracht geen verademing. Parijs werd dronken van het bloed van Gods heiligen; de groote moord plantte zich voort naar de provincie, en het

Te Deum, dat te Rome werd aangeheven ter eere van deze ontzettende ketterjacht, vermengde zich met het doodsgereutel der Hugenoten.

Het was de Parijsche bloedbruiloft. Alle berekeningen waren te schande geworden; er ging een ijskoude rilling door het Calvinistische volk, en het moest leeren, op geen prins en koningen meer te vertrouwen.

Het werd nacht, en in Madrid werden spottliederen gezongen op de Nederlandsche „rebellens.”

Maar God schiept uit den donkersten nacht den blijden morgen, en waar een Fransche koning woordbreukig werd, zou Hij toonen, dat Hij Zijn beloften eeuwig gestand doet. De Potentaat aller potentaten, met wien Willem van Oranje een vast verbond had gesloten, rees op, om een aemechtig volk, dat hoopte op Zijn Naam, te verlossen, en Hij leidde het langs wonderbare wegen tot een schitterende hoogte van onafhankelijkheid, macht en aanzien. L. P.

Uw toelichting, schrijft W. R., bij „de vier appels” heeft velen genoeg gedaan. Thans nog dit:

Onlangs hoorde ik iemand spreken van „de beroemde historische paarden.” Wat kan hiermee bedoeld zijn?

Antw. — Denklijk dit:

Er komen in de geschiedenis paarden voor, die, om zoo te zeggen, een belangrijke rol gespeeld hebben.

1. *Het paard van Troje.* Omstreeks 1200 voor C. stond er oorlog tusschen de Grieken en de stad Troje in Klein-Azië aan de zee van Marmora. Tien jaar werd die stad vergeefs belegerd, doch toen door een list ingenomen. De Grieken n.l. timmerden een zeer groot houten paard, en reden dat dicht bij Troje. De Trojjanen maakten zich van het gevaarte meester, doch moesten om het binnen hun stad te krijgen een poort afbreken. In den nacht lieten een aantal Grieken in den hollen buik van dit paard verborgen hun schuilplaats, en lieten door de gebroken poort hun krijgsmakkers in. Troje werd nu geheel verwoest.

2. *Het paard van Darius.* Omstreeks 500 was het koninklijk geslacht dat over het oude reusachtige Perzische rijk regeerde uitgestorven. Men besloot toen, dat de zeven rijksgrooten gezamenlijk op een vroegen morgen zouden uitrijden. Hij wiens paard het eerst de zon, den god van Perzië, begroette, zou koning worden. Nu hinnikte het paard van den rijksgroote Darius het eerst de zon toe. Daarop werd zijn berijder koning onder den naam Darius Hystaspus.

3. *Het paard van Alexander den Grooten.* Deze beroemde vorst van Macedonië is bekend als veroveraar van het Perzische rijk. In den strijd bereed hij een prachtig, fier paard, door hem zelf getemd. Het droeg den naam Bucephalus, dat is ossenkop, omdat zijn kop daarmee eenige overeenkomst had. Het dier heeft zeker veel bijgedragen tot Alexanders zegepraal.

4. *Het paard der vier Heemskinderen* genaamd Beyaard. De Heemskinderen waren vier broers, alle ridders. Uit zuinigheid of om andere redenen hielden zij echter met hun vieren slechts één paard. Erger was, dat zij op hun tochten met hun vieren op het paard gingen zitten. Maar er was toen nog geen wet voor dierenbescherming. Een duidelijke afbeelding van de vier Heemskerken te paard kan men zien te Amsterdam in den gevel van de bakkerij Heerengracht hoek Leidschegracht.

Nog zij opgemerkt, dat het Trojaansche paard en dat der Heemskinderen wel eens konden blijken tot het rijk der fabelen te behooren. Met de andere twee paarden staat het beter.

A. J. H.

Czaar Peter de Grooten.

In dit land, zeiden zij, is noch letterkunde, noch wetenschap, noch lagere, noch hogere school. Eerst meer dan honderd jaar na de uitvinding der boekdrukkunst was een enkele pers in het Russische rijk ingevoerd; en die pers was spoedig vernield bij een brand, waarvan men veronderstelde, dat hij door de geestelijken was aangestoken. Zelfs in de zeventiende eeuw bestond de boekerij van een hooggeplaatst prelaat uit eenige weinige handschriften. En ook deze handschriften bestonden uit lange rollen; want de kunst om boeken te binden was onbekend. De best opgevoede menschen konden ternauwernood lezen en schrijven. Het was al heel veel, wanneer de secretaris, die belast was met de onderhandelingen met vreemde mogendheden, een genoegzame oppervlakkige kennis van potjes-latijn bezat, om zich verstaanbaar te maken.

De rekenkunst stond nog op de hoogte der middeleeuwen, — en wie iets weet van de middeleeuwsche rekenmethode, weet ook, dat die hoogte nu juist niet verbijsterend hoog was. Het munten van geld was onbekend. Zelfs op de Keizerlijke rekenkamer werden de berekeningen gemaakt met behulp van op draden geregen ballen. De lezer weet, hoe kleine kinderen rekenen met behulp van een telraam. Welnu, op dergelijke wijze moest men het op de Thesaurie doen!

Rondom den Souverein was een atmosfeer van goud en juweelen, maar zelfs in de prachtigste paleizen vond men de morsigheid en de ellende van de armzaligste hut, die men zich denken kan. Zelfs nog in het jaar 1663 werden de heeren van het gevolg van den Hertog van Carlisle te Moskou in een enkele slaapkamer samengepakt, en men' zei hun, dat ze maar netjes bij elkaar moesten blijven; — anders liepen ze groot gevaar, door de ratten te worden verslonden.

Kwam een Russisch gezantschap in Westelijk Europa, dan spreidde het zooveel pracht ten toon, dat geen besje bij het spinnewiel bleef; de heeren waren zoo schitterend gekleed, dat iedereen hen wilde bekijken, — maar ook zoo morsig, dat niemand hen durfde aanraken. Zij kwamen op de bals ten hove, bedekt met parelen en ongedierte. Men zeide, dat de eene gezant de heeren van zijn gevolg ranselde, als zij iets aan hun staatsiekleeders vuil maakten of verloren, en dat een ander slechts met moeite teruggehouden was, om zijn zoon ter dood te brengen, omdat deze zich geschoren, en naar de Fransche mode gekleed had.

Over handel en nijverheid voerde de Czaar onbeperkt gebied. Geen vreemde koopman mocht zijn waren aan anderen verkoopen, wanneer de Czaar verklaarde, dat hij ze koopen wilde. Hij liet waren, bestemd voor den uitvoer, opkopen. Hij bepaalde den prijs van het ingevoerde. Hij dreef zoowel groot-, als kleinhandel voor eigen rekening. En eerst als zijn waren verkocht waren, mochten andere kooplieden hun waren venten.

Zoo waren de kooplieden en alle beoefenaars van een tak van nijverheid met al hun belangen geheel van den Czaar afhankelijk; hun bezittingen waren in zijn handen, zelfs wanneer zij voor eigen rekening handelden. Zoo verloren zij alle gevoel van zelfstandigheid; bij de kooplieden had dit tengevolge, dat zij eerlijkheid voor domheid, bedrog voor schrandereheid aanzagen.